

Který biblický překlad je nejlepší?*

Ladislav Tichý

Otázka v nadpisu tohoto příspěvku se může jevit někomu jako naivní nebo prostě jako zbytečná či nepatřičná. Ale v praktickém životě je možné se s ní setkat, a to v neposlední řadě právě u těch, kteří se chtějí Písmem svatým více zabývat, tj. zejména u studentů teologie. Živná půda pro položení takové otázky existuje speciálně právě v češtině, protože české překlady Bible zaujímají významné místo nejen z hlediska stáří, tj. historie překladů, ale také z hlediska jejich počtu, a to zejména v současnosti. Překlad celé Bible do češtiny byl vytvořen už ve 14. století,¹ což představuje časové prvenství mezi živými slovanskými jazyky. Ale pokud jde o počet, bylo především v posledních 70 letech vydáno několik českých biblických překladů, které se snaží být překlady moderními, třeba v různém stupni a z různého hlediska. Ne všechny samozřejmě měly a mají stejné rozšíření a stejný ohlas. Velký vliv měl nepochybně např. překlad Nového zákona od O. M. Petrů.² Byl sice zamýšlen hlavně pro soukromou četbu, ale jeho vliv je stále patrný v mnohých překladatelských řešeních Českého liturgického překladu (ČLP) Nového zákona,³

* Tato studie je výsledkem badatelské činnosti podporované Grantovou agenturou České republiky v rámci grantu GA ČR P401/12/G168 „Historie a interpretace Bible“.

¹ O této Bibli Drážďanské neboli Leskovecké viz např. V. KYAS, *Česká bible v dějinách národního písemnictví*, Praha: Vyšehrad, 1997, s. 11–65.

² O. M. PETRŮ, *Nový zákon*, Řím: Křesťanská akademie, 1969. O jeho překladu viz např. L. TICHÝ, „Ondřej Maria Petrů a jeho překlad Nového zákona“ *Studia theologica* 7, č. 1 [19] (2005): 64–68. O. M. Petrů spolupracoval už jako jazykový poradce na překladu Nového zákona, který na základě řeckého originálu vypracoval P. Škrabal, *Nový zákon*, Olomouc: Krystal, 1948. O Škrabalově překladu viz např. L. TICHÝ, „Škrabalův překlad Nového zákona,“ *Studia theologica* 7, č. 4 [22] (2005): 32–37.

³ *Nový zákon*. Text užívaný v českých liturgických knihách, přeložený z řečtiny, se stálým zřetelem k Nové Vulgátě, Praha: Sekretariát České liturgické komise, 1989. Překlad starozákonních textů pro liturgické knihy pořídil V. Bogner. Knižně celý Starý zákon nevyšel. Vydány byly tyto knihy: *Žalmy*, Praha: ČKCh, 1973; *Knihy rozjímavé III: Sirachovec, Kniha moudrosti*, Praha: ČKCh, 1976; *Knihy rozjímavé I: Job, Přísloví, Kazatel, Píseň písní*, ČKCh, 1978; *Knihy prorocké II: Jeremiáš, Pláč, Baruch, Jeremiášův list*, Praha: ČKCh, 1979; *Knihy prorocké III: Ezechiel, Daniel*, Praha: ČKCh, 1981; *Knihy prorocké: Malí proroci*, Praha: ČKCh, 1985; *Knihy prorocké I: Izaiáš*, Praha: ČKCh, 1986. Edice *Pentateuch (Pět knih Mojžíšových)*: Český katolický překlad, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakl., 2006,

který slyší katoličtí věřící při bohoslužbě. Ovšem velmi důležité místo zaujal také Český ekumenický překlad (ČEP), který po vydání v roce 1979 bez deuterokanonických knih vyšel potom v r. 1985 (tak podle vrocení, i když reálně to bylo později) také s deuterokanonickými knihami.⁴ V roce 2009 byly vydány dva biblické překlady, které výrazným způsobem obohacují nabídku současných českých překladů Bible. Bylo to jednak vydání úplného českého překladu Jeruzalémské bible (JB),⁵ a jednak překlad Bible 21. století (B21).⁶ Vedle těchto překladů je na místě zmínit ještě dva, a to parafrázující překlad *Slovo na cestu* (SNC), jehož Nový zákon vyšel už v r. 1989 (2. vydání 1990),⁷ a také Český studijní překlad (ČSP).⁸

Na otázku v nadpisu tohoto příspěvku by mohl někdo odpovědět poměrně stručným způsobem. Taková odpověď by mohla třeba znít: Nejlepší biblický překlad je ten, který nejvěrněji reprodukuje originál. Třebaže takovou odpověď není možné v zásadě prohlásit za nesprávnou, bližší pohled však odhaluje její přílišnou vágnost. Jak je třeba si představit věrnost originálu? Kdyby to mělo být přesné převedení slovních tvarů a také zachování slovosledu originálu, jednalo by se vlastně o tzv. interlineární překlad, který má své oprávnění jako pomůcka pro ty, kdo se učí jazyku, v němž byl napsán originál, ale jako skutečný a správný překlad by ho zřejmě nikdo nepřijal. Na druhé straně lze však myslet na překlad, který se opírá o moderní teorie překladu a snaží se vyvolat ve čtenářích stejný účinek, jaký by podle názoru překladatelů ve

představuje revidovaný a doplněný Bognerův překlad, opatřený poznámkami, připravený kolektivem autorů.

⁴ *Bible. Písmo svaté Starého a Nového zákona*. Ekumenický překlad, Praha: ÚCN, 1985.

⁵ *Jeruzalémská bible*. Písmo svaté vydané Jeruzalémskou biblickou školou, Praha: Krystal – Karmelitánské nakl., 2009. Jako překladatelé jsou v tiráži uvedeni František X. a Dagmar Halasovi.

⁶ *Bible*. Překlad 21. století, Praha: Biblion, 2009. Vydání s deuterokanonickými knihami: *Bible: Překlad 21. století, včetně Deuterokanonických knih*, Praha: Biblion, 2015. Vedoucí projektu Alexandr Flek, překlad deuterokanonických knih Jiří Pavlík. Předcházející verze překladu byly vydávány jako *Nová Bible kralická* (např. *Nový zákon*, Praha: Biblion, 1998, přel. A. Flek).

⁷ *Slovo na cestu*. Parafrázovaný text Nového zákona, 2. vyd., Praha: Luxpress, 1990. Překladatelé nejsou uvedeni. Vydání: *Bible: Slovo na cestu*, Praha: Česká biblická společnost, 2012, obsahuje také starozákonní (protokanonické) knihy a poznámky. Jako koordinátor překladu je uveden Pavel Nápravník.

⁸ *Bible*. Český studijní překlad, Praha: KMS, 2009. Starý zákon („Starou smlouvu“ – protokanonické knihy) přeložili M. Krchňák, K. Dřízal, J. Hedánek a A. Zelina, Nový zákon („Novou smlouvu“) pak A. Zelina a P. Jartym.

čtenářích vyvolala četba originálu, což se označuje jako tzv. dynamická ekvivalence.⁹ Ale dobře míněná teorie ještě nezaručuje nejlepší výsledek, zvláště u biblického překladu, protože zde nejde pouze o dojem, ale také o důležité pojmy a o souvislosti s celou biblickou tradicí. Je třeba hodnotit konkrétní výsledky. V tomto příspěvku není možné provést analýzu současných českých biblických překladů, ale je možné pokusit se na krátkých textech ukázat problematiku odpovědi na nadhozenou otázku. Těmi krátkými texty budou Mt 27,62–66 a 2 Kor 5,16–17. Bude zajímavé sledovat, jak se výše uvedených šest překladů (B21, ČEP, ČLP, ČSP, JB, SNC) zhostilo překladu těchto biblických veršů. Ke srovnání bude možné poukázat i na jiný překlad (český nebo cizojazyčný).

1. Mt 27,62–66

Uvedené překlady překládají tyto verše¹⁰ takto:

B21: ⁶² Nazítří, po dni příprav, se vrchní kněží a farizeové sešli u Piláta. ⁶³ „Pane,“ řekli mu, „vzpomněli jsme si, že když ten bludař ještě žil, řekl: ‚Po třech dnech vstanu.‘ ⁶⁴ Naříd' tedy, ať je hrob hlídán až do třetího dne, aby snad nepřišli jeho učedníci, neukradli ho a neřekli lidu: ‚Vstal z mrtvých!‘ To by byl ještě horší blud, než ten první!“ ⁶⁵ „Máte stráž,“ odpověděl jim Pilát. „Jděte a hlídejte, jak umíte.“ ⁶⁶ A tak šli, zapečetili kámen a obsadili hrob strážnými.

⁹ K pojmu viz např. W. R. SHENK, „Dynamische Äquivalenz,“ in H. D. BETZ et al. (ed.), *Religion in Geschichte und Gegenwart*, 4. vyd., sv. 2, Tübingen: Mohr Siebeck, 1999, sl. 1037n., kde se připomíná průkopnická práce, kterou teorii překladu (speciálně Bible) obohatil E. A. Nida. Podrobněji viz např. W. KOLLER, *Einführung in die Übersetzungswissenschaft*, 8. vyd., UTB 3520, Tübingen – Basel: A. Francke, 2011, zvl. s. 194n., kde se rozlišuje ekvivalence formální, dynamická a funkční, přičemž se (na základě novější studie J. de Waarda a E. A. Nidy) hodnotí funkční ekvivalence jako vhodnější termín, než je pojem ekvivalence dynamické. Historický pohled na chápání překladu nabízí např. M. OUSTINOFF, *La traduction*, 2. vyd., Paris: Presses Universitaires, 2007. Autor sám zastává stanovisko, že výsledné překlady se musejí lišit podle různého druhu literatury.

¹⁰ Řecký text (podle edice Nestle-Aland): ⁶² Τῇ δὲ ἐπαύριον, ἣτις ἐστὶν μετὰ τὴν παρασκευὴν, συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς Πιλάτον ⁶³ λέγοντες· κύριε, ἐμνήσθημεν ὅτι ἐκεῖνος ὁ πλάνας εἶπεν ἔτι ζῶν· μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐγείρομαι. ⁶⁴ κέλευσον οὖν ἀσφαλισθῆναι τὸν τάφον ἕως τῆς τρίτης ἡμέρας, μήποτε ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ κλέψωσιν αὐτὸν καὶ εἰπώσιν τῷ λαῷ· ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ ἔσται ἡ ἐσχάτη πλάνη χειρῶν τῆς πρώτης. ⁶⁵ ἔφη αὐτοῖς ὁ Πιλάτος· ἔχετε κουστωδία· ὑπάγετε ἀσφαλίσασθε ὥς οἴδατε. ⁶⁶ οἱ δὲ πορευθέντες ἡσφάλισαν τὸν τάφον σφραγίσαντες τὸν λίθον μετὰ τῆς κουστωδίας.

ČEP: ⁶² Nazítří, po pátku, shromáždili se velekněží a farizeové u Piláta ⁶³ a řekli: „Pane, vzpomněli jsme si, že ten podvodník řekl ještě za svého života: ‚Po třech dnech budu vzkříšen.‘“ ⁶⁴ Dej proto rozkaz, ať je po tři dny hlídán jeho hrob, aby nepřišli jeho učedníci, neukradli ho a neřekli lidu, že byl vzkříšen z mrtvých; to by pak byl poslední podvod horší než první.“ ⁶⁵ Pilát jim odpověděl: „Zde máte stráž, dejte hrob hlídat, jak uznáte za dobré.“ ⁶⁶ Oni odešli, zapečetili kámen a postavili k hrobu stráž.

ČLP: ⁶² Druhý den, to je po dnu příprav na svátek, přišli velekněží a farizeové společně k Pilátovi ⁶³ a řekli: „Pane, vzpomněli jsme si, že ten podvodník ještě zaživa prohlásil: ‚Po třech dnech vstanu z mrtvých.‘“ ⁶⁴ Dej tedy rozkaz zajistit hrob až do třetího dne. Jinak by mohli jeho učedníci přijít, ukradnout ho a říci lidu: ‚Vstal z mrtvých.‘ Pak by ten poslední podvod byl ještě horší než první.“ ⁶⁵ Pilát jim odpověděl: „(Tady) máte stráž. Jděte a zajistěte (hrob), jak uznáte za dobré.“ ⁶⁶ Oni šli a zajistili hrob tím, že zapečetili kámen a (postavili) stráž.

ČSP: ⁶² Nazítří, to je po přípravě *na svátek*, se u Piláta shromáždili velekněží a farizeové ⁶³ a řekli: „Pane, vzpomněli jsme si, že onen svůdce ještě za *svého* života řekl: ‚Po třech dnech vstanu.‘“ ⁶⁴ Rozkaž tedy, ať je do třetího dne hrob zajištěn, aby nepřišli [jeho] učedníci, neukradli ho a neřekli lidu: ‚Vstal z mrtvých.‘ A bude poslední blud horší než ten první.“ ⁶⁵ Pilát jim řekl: „Máte stráž. Jděte a zabezpečte to, jak umíte.“ ⁶⁶ Oni pak šli a zabezpečili hrob tak, že zapečetili kámen a postavili k němu stráž.

JB: ⁶² Nazítří, to je den po „přípravě“, se velekněží a farizeové společně odebrali k Pilátovi ⁶³ a řekli mu: „Pane, vzpomněli jsme si, že onen podvodník ještě za živa řekl: ‚Po třech dnech vstanu z mrtvých!‘“ ⁶⁴ Prikaž tedy, ať je hrob až do třetího dne zajištěn, zabráni se tak, aby nepřišli jeho učedníci, neukradli ho a neřekli lidu: ‚On vstal z mrtvých!‘ Tento poslední podvod by byl horší než první.“ ⁶⁵ Pilát jim odpověděl: „Máte stráž, jděte a zabezpečte se, jak myslíte.“ ⁶⁶ Oni tedy šli a zabezpečili hrob tím, že zapečetili kámen a postavili stráž.

SNC: ⁶² Druhý den v sobotu šli velekněží a farizejové k Pilátovi ⁶³ a řekli: „Pane, vzpomněli jsme si, že ten podvodník svého času řekl: ‚Třetího dne opět vstanu k životu.‘“ ⁶⁴ Dej tedy aspoň tři dny hlídat hrob, nebo přijdou jeho učedníci, ukradnou ho a pak budou lidem namlouvat, že vstal z mrtvých. A to by k tomu bludu ještě chybělo!“ ⁶⁵ „Dobře,“ řekl Pilát, „postavte tam stráž, jak myslíte.“ ⁶⁶ Oni šli, postavili tam stráž a dokonce zapečetili vstupní kámen.

Tyto verše nepatří k příliš známým biblickým textům (při liturgii slyší katoličtí věřící tento text jednou za tři roky, a to v závěru pašijí na Květnou neděli v cyklu A). V. 62 referuje o tom, co se událo následujícího dne po Ježíšově smrti. Řecký text užívá příslovce *επαύριον* („zítra“), které však funguje jako přívlastkové adjektivum (stejně jako na dalších

16 místech v NZ). To je dáno jeho spojením se členem ženského rodu τῇ v dativu časovém. Podstatné jméno ἡμέρα („den“) však není (stejně jako na jiných místech v NZ u tohoto spojení) vyjádřeno. Vhodný překlad celé vazby může být nepochybně „nazítří“ (B21, ČEP, ČSP, JB), ale také „druhý den“ (ČLP a SNC) nelze odmítat. Toto příslovečné určení je však ještě blíže specifikováno vloženou větou vztaznou (doslova: „který je po přípravě“). Zde se překlady už více rozcházejí. Nejstručnější je ČEP svým překladem „po pátku“. Slovo „příprava“, i když v různém tvaru, je zachováno v B21, ČLP, ČSP a JB. V moderní řečtině má slovo παρασκευή („příprava“) význam „pátek“, když se píše s velkým písmenem (Παρασκευή).¹¹ Jak vnímali tento výraz první čtenáři Matoušova evangelia? Jejich většina zřejmě pocházela ze židovství. Ti mohli při poslechu tohoto slova v rámci příslovečného určení času vnímat pojmenování 6. dne v týdnu, kdy se konala příprava na sabat. Ale snad část z nich pocházela z pohanství.¹² Ti asi neměli detailní znalosti židovské životní praxe, takže jim slovo pravděpodobně znělo jako nová informace.¹³ Proto se zdá asi vhodnější zachovat výraz „příprava“ i v překladu Mt 6,62 (srov. Jan 19,14.31.42, kde i ČEP má slovo „příprava“). Ani by nemuselo být na závalu doplnit slovo „den“ (např. přeložit „po dni přípravy“; B21 má „po dni příprav“). Další rozšíření o „na svátek“ apod. (tak ČLP a ČSP) už představuje výklad. Překlad „v sobotu“ (tak SNC) může být malým potvrzením italského úsloví „traduttore – traditore“ („překlada- tel – zrádce“), protože čtenáři, kteří mají třeba i malou znalost Nového zákona, se budou asi domnívat, že i v původním textu je odpovídající výraz pro „sobotu“ jako např. v Mt 12,1.2.5.8; 12,10–12. Skutečnost však je jiná. Hlavní výpověď verše hovoří o shromáždění velekněží a farizeů u Piláta. Pojmenování aktérů se zřetelněji odlišuje v B21, kde stojí „vrchní kněží“. To však nelze doporučit, protože je tím zakryt jazykový úzus NZ, kde se užívá stejného substantiva jak pro označení „velekněze“, kte-

¹¹ Viz např. T. NEDĚLKA, *Novořecko-český slovník*, Praha: SPN, 1982, s. 779.

¹² Např. M. KONRADT, *Das Evangelium nach Matthäus*, Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 2015, s. 18n., předpokládá, že adresáty Matoušova evangelia byly převážně obce židovského ražení, ale kromě toho počítá také s pohanokřesťanskou menšinou, jejíž velikost se však podle něho nedá určit. Srov. také D. J. HARRINGTON, *Evangelium podle Matouše*, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakl., 2003, s. 11.

¹³ Ovšem ve spisu *Martyrium Polycarpi* 7,1, který je součástí tzv. Apoštolských otců a pochází z počátku druhé poloviny 2. století, už má παρασκευή nesporný význam „pátek“ (srov. např. *The Apostolic Fathers*, vyd. a přel. M. W. Holmes, 3. vyd., Grand Rapids, Mich.: Baker Academic, 2007, s. 312n.).

rý byl vždy jen jeden, tak – v množném čísle – pro bývalé velekněze, členy velekněžských rodin a přední kněze. Když např. JB popisuje činnost uvedených protagonistů pomocí „se ... společně odebrali“, vyjadřuje něco, co původní text neříká, i když také úplně nevylučuje. Z textu je naprosto jasné jejich společné objevení se u Piláta.

Verše 63 a 64 kromě uvozujícího slovesa „řekli“ (tak všechny překlady, ovšem B21 a JB připojují ještě zvýrazňující „mu“) obsahují v přímé řeči žádost, kterou obě židovské skupiny Pilátovi přednesly. Viditelná odlišnost v překladu formulace této žádosti je v označení Ježíše jako „bludař“ v B21 a „svůdce“ v ČSP, zatímco ostatní překlady mají „podvodník“. Toto většinové řešení je rozhodně nejpřirozenější a v souvislosti textu nejpresnější překlad řeckého *πλάνος*, zatímco „svůdce“ představuje určitý, byť malý sémantický posun, avšak „bludař“ už patří (i historicky) do jiné kategorie. Slovesný tvar *ἐγείρομαι* (prézens!) převádějí aktivním „vstanu“ všechny překlady kromě ČEP, který má „budu vzkříšen“. Je však dostatečně jasné, že tabulkově „pasivní“ tvary slovesa *ἐγείρω* měly pro uživatele antické řečtiny nepochybně běžně aktivní význam (názorný doklad máme např. v Lk 11,8, kde je „pasivní“ *ἐγερεῖς* vlastně synonymem předcházejícího aktivního participia *ἀναστάς*). Pasivní význam byl však nesporný tehdy, když byl výslovně uveden či alespoň implicitně předpokládán jiný původce děje než podmět. V exegezi posledních desetiletí se většinově prosadil názor, že např. v 1 Kor 15,4.12 je třeba *ἐγήγεῃται* chápat ve smyslu „byl vzkříšen“ (srov. Neovulgátu,¹⁴ která má na obou místech „suscitatus est“, oproti „resurrexit“ ve Vulgátě¹⁵), protože apoštol Pavel uplatňuje teologickou perspektivu, že Bůh vzkřísil Krista (viz 1 Kor 15,15; Řím 6,4). V tvrzení velekněží a farizeů v Mt 27,63 však tato perspektiva jistě není, takže „budu vzkříšen“ v ČEP nemá opodstatnění (proto i Neovulgáta zde zachovává „resurgam“). Ke slovesnému tvaru „vstanu“ však ČLP a JB přidávají „z mrtvých“ a SNC „k životu“. To se zdá zbytečné, protože souvislost hovoří dostatečně jasně (Ježíš už je po smrti!). Příslušné určení času k slovesnému tvaru překládají všechny verze doslova, tj. „po třech dnech“, kromě SNC, kde je „třetího dne“. To je však přejatá formulace z křesťanské formule víry (srov. 1 Kor 15,4), kterou není třeba sem vnášet.

¹⁴ Knižní edice: *Nova Vulgata: Bibliorum sacrorum editio*, ed. typica altera, Vaticano: Libreria Editrice Vaticana, 1986.

¹⁵ Kritická edice: *Biblia sacra iuxta Vulgatam versionem*, ed. B. Fischer et al., 3. vyd., Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 1983.

Vlastní obsah žádosti Ježíšových odpůrců je ve v. 64. Pilát má rozkázat, aby byl „zabezpečen“ Ježíšův hrob „až do třetího dne“. Ne překvapuje, že zde překlady využívají různých jazykových možností k převodu řeckého textu. Slovesný tvar κέλευσον („naříd“, „rozkaž“ či „přikaz“) převádějí slovesem B21, ČSP a JB (každý využívá přitom jednu ze všech uvedených možností v předcházející závorce). Vazbu s podstatným jménem „rozkaž“ však mají ČLP a ČSP, zatímco SNC má jen „dej“ s infinitivem. Příslovečné určení času „(až) do třetího dne“ je většinou tlumočeno doslova, kromě ČEP („po tři dny“) a SNC („aspoň tři dny“). Předmět rozkazu je nejvěrněji přeložen v ČLP, ČSP a JB, kde je užito slovesa „zajistit“, zatímco B21, ČEP a SNC překládají volněji, když užívají slovesa „hlídat“. Účel rozkazu je pak vyjádřen, jak to odpovídá řeckému textu, v němž je věta uvozená spojkou μήποτε, rovněž účelovou větou se spojkou „aby“ v B21, ČEP, ČSP a JB (tam ovšem s předcházejícím „zabrání se tak“, což je oproti řeckému textu navíc!). Zbývající překlady mají větu připojenou souřadně (SNC), nebo zcela samostatnou (ČLP). Účelem opatření má být zabránit Ježíšovým učedníkům, aby přišli, ukradli Ježíšovo tělo (řecký text má jen αὐτόν, tj. „ho“, což tak reprodukuje všechny sledované překlady) a potom hlásali lidu, že Ježíš vstal z mrtvých. Z věcného hlediska se od ostatních překladů maličko odlišuje ČSP, když má ve spojení s „učedníky“ zájmeno „jeho“ v hranatých závorkách. To má zřejmě naznačit, že toto slovo není ve všech rukopisech. Schází sice ve dvou velmi významných (v kodexu Vatikánském a Sinajském), ale jeho přítomnost v drtivé většině rukopisů a rovněž samotný kontext (Ježíšovi nepřátelé by nemluvili pouze o „učednících“) hovoří pro jeho přítomnost v původním textu. Ve zvěsti, kterou by měli podle velekněží a farizeů Ježíšovi učedníci hlásat, mají všechny sledované překlady (kromě opět ČEP) pro řecký „pasivní“ aorist ἠγέρθη aktivní slovesný tvar „vstal“ (také Neovulgáta má „surrexit“). Když k tomu doplňují „z mrtvých“, odpovídá to zde přesně řeckému originálu. Ke své žádosti připojují Ježíšovi nepřátelé ještě krátký komentář. Uvažují v něm o tom, co by to znamenalo, kdyby Ježíšovi učedníci mohli udělat to, co jim podsouvají. Jednalo by se ještě o horší „podvod“ (πλάγη), než byl ten první. Jím se myslí zřejmě Ježíšovo vystupování a působení během jeho života.¹⁶ Slovo „podvod“ mají překlady ČEP, ČLP a JB. Zbylé překlady užívají výrazu „blud“. Tento význam sice řecké πλάγη zahrnuje

¹⁶ Srov. R. T. FRANCE, *The Gospel of Matthew*, Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 2007, s. 1094.

(jeho výchozí význam je „bloudění“, „omyl“), ale do kontextu se zde „blud“ hodí velmi málo.¹⁷

V. 65 obsahuje Pilátovu odpověď na žádost velekněží a farizeů. Uvozující sloveso ἔφη je možné přeložit nejdoslovněji „řekl“ (ČSP, SNC), ale také překlad „odpověděl“ (B21, ČEP, ČLP, JB) má plné oprávnění. Sloveso ἔχετε v Pilátově odpovědi se dá teoreticky chápat jako imperativ („mějte“), ale také (asi lépe¹⁸) jako indikativ („máte“). Je to otázka interpretace.¹⁹ „Máte stráž“ v textu B21, ČSP a JB pak vyznívá jako Pilátův pokyn, aby židovští představitelé nasadili svou stráž (tak jednoznačně SNC: „postavte tam stráž“). Formulace „Zde máte stráž“ v ČEP nebo „(Tady) máte stráž“ v ČLP vyjadřují, že Pilát dává k dispozici římské vojáky. Hlavní sloveso následující Pilátovy směrnice ἀσφαλίσασθε je bez vyjádřeného předmětu. Nejdoslovnější překlad má ČSP: „zabezpečte to“ (kurzíva signalizuje doplněný předmět pro větší srozumitelnost). Velmi blízký tomuto řešení je ČLP „zajistěte (hrob)“, zatímco B21 se vyjadřuje velmi stručně pouhým „hlídejte“. Také stručné je „dejte hrob hlídat“ v ČEP, protože celá vazba zahrnuje i předcházející sloveso ὑπάγετε, tj. „jděte“ (to je výslovně vyjádřeno v B21, ČLP, ČSP a JB). V JB je ovšem zvrtné sloveso „zabezpečte se“, které se však nehodí do kontextu. Vypadá to, jako by se tvar ἀσφαλίσασθε chápal ve smyslu mediálním. To však by byl nesprávný závěr. V Novém zákoně mají mediální tvary (sice jen 4 výskyty) tohoto slovesa aktivní význam, tj. pak jeho základní tvar v 1. os. sg. prez. je vlastně ἀσφαλίζομαι.²⁰ Připojenou vedlejší větu na

¹⁷ Nahlédnutí do dvanácti anglických překladů ukázalo, že pouze jeden z nich (Noaha Webstera z r. 1833) má v Mt 57,64 „error“, což by mohl být partner českého slova „blud“. Ostatní překlady mají výrazy (např. „deception“, „fraud“ nebo „imposture“) s jasným významem „podvod“.

¹⁸ Tak soudí W. HAUBECK – H. v. SIEBENTHAL, *Neuer sprachlicher Schlüssel zum griechischen Neuen Testament: Matthäus bis Offenbarung*, Gießen – Basel: Brunnen, 2007, s. 206.

¹⁹ Komentáře nejsou zajedno. Např. J. GNILKA, *Das Matthäusevangelium*, II. Teil, Freiburg etc.: Herder, 1988, s. 488, nebo KONRADT, *Das Evangelium nach Matthäus*, s. 449, hovoří o tom, že Pilát poskytl žadatelům stráž, ale např. FRANCE, *Matthew*, s. 1094, říká, že Pilát ponechává zodpovědnost židovským vůdcům.

²⁰ Třebaže v praxi se s tím setkáváme jen v některých slovnících biblické řečtiny (viz např. E. PREUSCHEN, *Griechisch-deutsches Taschenwörterbuch zum Neuen Testament*, 6. vydání, Berlin: De Gruyter, 1976, s. 40; F. REHKOPF, *Griechisch-deutsches Wörterbuch zum Neuen Testament*, Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 1992, s. 19; ale také J. LUST – E. EYNIKEL – K. HAUSPIE[OVÁ], *Greek-English Lexicon of the Septuagint*, Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 2003, s. 91), je tento úzus jasně doložen nejen v Septuagintě (je 4 výskyty v Rahlfsově edici), ale také hojně a výlučně např. u Josepha Flavie (viz *Bell.* 2, 609; 4, 120; 6, 15; *Ant.* 4, 160; 8, 255; 10, 218; 11, 271; 13, 22.175.180.183.202; 14,

závěr Pilátovy řeči překládají nejdoslovněji B21 a ČSP „jak umíte“ (toto sloveso je asi nejvýstižnější překlad tvaru οἴδατε, který jinak odpovídá našemu „víte“). SNC a JB jsou už o něco méně doslovné, protože mají „jak myslíte“, a ČEP a ČLP to pak rozvádějí ještě volněji, když tlumočí „jak uznáte za vhodné“. Ale ani tento překlad nelze označit za nepatřičný nebo nehodící se do kontextu.

V. 66 líčí provedení směrnice, kterou vyslovil Pilát. V řeckém textu jsou tři slovesa, která mají základní významy „jít“, „zajistit“ či „zabezpečit“ a „zapečetit“. U druhého slovesa je předmět „hrob“, u třetího „kámen“. Pouze druhé sloveso je v určitém tvaru, zbývající dvě jsou v participiu aoristu. Protože pro dnešní češtinu nepřichází překlad pomocí přechodníku prakticky v úvahu, užívají pochopitelně všechny sledované překlady jen určitých slovesných tvarů. Problém textu je ovšem v tom, že na závěr věty je připojeno příslovečné určení μετὰ τῆς κουστωδίας, tj. doslova „se stráží“, které se nehodí k předcházejícímu slovesu „zapečetit“. Je jasné, že je třeba je spojit s druhým slovesem, tj. „zabezpečit“. Příslovečné určení „se stráží“ představuje jakousi doplňující doušku, která vytváří stylisticky neuhlazený text. Logický a dosti věrný překlad celé věty by mohl např. znít: „Šli, zapečetili kámen a zabezpečili hrob stráží.“ Takto však žádný ze sledovaných překladů nepostupuje.²¹ ČLP, ČSP a JB užívají ve spojení se „stráží“ slovesa „postavili“ (pouze ČLP je klade do závorek jako „slovo navíc“). ČEP ovšem nemá vůbec sloveso „zabezpečit“ či „zajistit“. B21 také druhé sloveso nereprodukuje, ale užívá v závěru věty spojení „obsadili hrob strážnými“. SNC zde zachovává pořadí sloves z originálu, ale má „postavili tam stráž“ a před „zapečetili“ vkládá příslovce „dokonce“. Tento verš představuje pro překladaatele nepochybně menší oříšek, protože je stylisticky neuhlazený. Každý sledovaný překlad se snažil s touto skutečností nějak vyrovnat. Hlavní smysl výpovědi není ztracen v žádném z našich překladů, avšak u některých z nich je poněkud zakryt způsob vyjadřování originálu a jeho slovní zásoba.

169.178; *Apion* 1, 77; *Vita* 1, 317; k vyhledání míst sloužil program BibleWorks 10). Proto není opodstatněné spojovat s imperativem ἀσφαλίσασθε konotaci „in your own interests“, tj. ve smyslu „zabezpečte si“, jak uvádí jinak velmi spolehlivá příručka M. ZERWICK – M. GROSVENOR(OVÁ), *A Grammatical Analysis of the Greek New Testament*, 4. vyd., Roma: PIB, 1993, s. 97.

²¹ Nejvíce se tomuto řešení blíží překlad P. Škrabala (viz pozn. 2), ovšem s odlišným pořadím druhého a třetího slovesa: „Oni tedy odešli a zajistili hrob stráží a zapečetili kámen.“

2. 2 Kor 5,16–17

Sledované překlady překládají tyto verše²² takto:

B21: ¹⁶ Od nynějška již proto nikoho neposuzujeme tělesně. I na Krista jsme kdysi měli tělesný názor, teď už ho ale známe jinak. ¹⁷ Kdo je v Kristu, je nové stvoření. Staré pominulo – hle, je tu nové!

ČEP: ¹⁶ A tak od nynějška už nikoho neposuzujeme podle lidských měřítek. Ačkoli jsme dříve viděli Krista po lidsku, nyní ho už takto neznáme. ¹⁷ Kdo je v Kristu, je nové stvoření. Co je staré, pominulo, hle, je tu nové!

ČLP: ¹⁶ Proto my od nynějška nikoho neposuzujeme podle lidských měřítek. A třebaže jsme Krista kdysi posuzovali podle lidských měřítek, teď už to neděláme. ¹⁷ Když se tedy někdo stal křesťanem, je to nové stvoření. To staré pominulo, nové nastoupilo.

ČSP: ¹⁶ A tak od nynějška nikoho neznáme podle těla. Ačkoli jsme i znali Krista podle těla, nyní *ho* již *takto* neznáme. ¹⁷ Proto *je-li* kdo v Kristu, *je* nové stvoření. Staré věci pominuly, hle, je tu [všechno] nové.

JB: ¹⁶ Tak tedy neznáme napříště nikoho podle těla. I když jsme dříve znali Krista podle těla, dnes už ho takto neznáme. ¹⁷ Je-li tedy někdo v Kristu, je novým stvořením: to staré zaniklo, je zde to nové.

SNC: ¹⁶ Není tedy správné posuzovat někoho podle toho, co o něm soudí svět nebo jaký se navenek jeví. Takto chybně jsem se kdysi i já díval na Krista a posuzoval jej jako každého jiného člověka. Jak jsem se mýlil! ¹⁷ Kdo se stane křesťanem, stává se úplně jiným člověkem. Už nikdy není takovým, jakým byl předtím. Začal docela nový život!

Tento druhý text je nepochybně mnohem známější (při katolické mešní liturgii je např. součástí perikopy, která se čte o 12. neděli v mezidobí v cyklu B, ale čte se také v sobotu 10. týdne v mezidobí v 1. cyklu a může se číst při oslavě sv. Marie Magdalény nebo o památkách duchovních pastýřů, samotný v. 17 je na počátku textu 2. čtení o 4. neděli postní v cyklu C). V 5. kapitole 2. listu Korintánům se apoštol Pavel snaží v rámci obhajoby svého apoštolátu ukázat adresátům, že jeho postoj při

²² Řecký text (podle edice Nestle-Aland): ¹⁶ Ὅστε ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ νῦν οὐδένα οἶδαμεν κατὰ σάρκα· εἰ καὶ ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα Χριστόν, ἀλλὰ νῦν οὐκέτι γινώσκομεν.

¹⁷ ὥστε εἴ τις ἐν Χριστῷ, καινὴ κτίσις· τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν, ἰδοὺ γέγονεν καινὰ.

hlásání evangelia vychází ze zásadního vztahu ke Kristu. Pavel mluví v 1. os. množného čísla, čímž však ukazuje v prvé řadě na sebe, třebaže jeho postoje ve vztahu ke Kristu by měly mít jistě odpovídající kvalitu také v životě ostatních věřících v Krista. V 5,15 Pavel zdůrazňuje, že Kristova smrt „za všechny“ se musí patřičným způsobem projevit v životě těch, za které Kristus zemřel a byl vzkříšen. Musí to být jejich život pro Krista.

Ve v. 16 formuluje Pavel důležitý důsledek z výpovědi, kterou vyjádřil v předcházejícím verši (důsledková spojka ὥστε je přeložena různým způsobem: „a tak“ v ČEP a ČSP, „proto“ v B21 a ČLP, „tak“ v JB a „tedy“ v SNC). Pavel zde pomocí 1. osoby mn. č. mluví konkrétně o sobě, i když poznání, o němž hovoří, tj. správný pohled na svět a především na lidi, musí mít podle něho jistě také všichni věřící v Krista. V čele věty je časové určení ἀπὸ τοῦ νῦν, tj. „od nynějška“ (tak také překládají B21, ČEP, ČLP, ČSP, zatímco JB má „napříště“ a SNC toto příslovecné určení nevyjadřuje). První sloveso οἶδαμεν vyjadřuje záporný význam, protože má za předmět záporné zájmeno οὐδένα („nikoho“). Ačkoliv samotnému οἶδαμεν odpovídá „víme“, ve spojení s uvedeným zájmenem je výsledný smysl: „nikoho neznáme“. Takto překládají však pouze ČSP a JB (s jiným slovosledem), zatímco B21, ČEP a ČLP mají „neposuzujeme“ (také SNC má ve volnější formulaci sloveso „posuzovat“). To už je interpretační překlad. Věta však má ještě další, a to klíčové, příslovecné určení. Je to obrat κατὰ σάρκα, který se v nesporných listech apoštola Pavla vyskytuje celkem 18krát. Nejdoslovnější překlad zní „podle těla“, i když ani ten neodpovídá přesně řečtině, protože čeština nemá přesný ekvivalent substantiva σὰρξ (původně označující masové části těla). Uvedený doslovný překlad mají pouze ČSP a JB. B21 má však „tělesně“, což je zúžené, a proto zavádějící, protože apoštol Pavel zřejmě měl na mysli pohled, který neodpovídá víře v Krista, tj. je neduchovní a v této souvislosti také hříšný.²³ ČEP a ČLP užívají interpretační-

²³ Srov. např. Ch. WOLFF, *Der zweite Brief des Paulus an die Korinther*, Berlin: Evangelische Verlagsanstalt, 1989, s. 122: „die eigenmächtige, sündige Orientierung“; nebo J. LAM-BRECHT, *Second Corinthians*, Collegeville, Minn.: Liturgical Press, 1999, s. 96: „a wrong, sinful approach“. Toto hodnocení (jedná se o vysvětlení a ne o návrh překladu) se může jen na první pohled zdát příliš silné. Stačí však uvážit – za jasného předpokladu, že κατὰ σάρκα blíže určuje sloveso (viz násl. poznámku) a ne „Krista“, tj. nejde o narážku na Pavlovo setkání s pozemským Ježíšem –, že nepřijetí poslání Ježíše Krista znamenalo pro Pavla odmítnutí jednání samotného Boha, který „nás se sebou smířil skrze Krista“ (2 Kor 5,18). Toho se Pavel dopouštěl, když pronásledoval věřící v Krista.

ho převodu „podle lidských měřítek“, což představuje trochu oslabené vyjádření toho, co myslel Pavel. SNC opisuje myšlenku pomocí „co ... soudí svět nebo jaký se jeví navenek“.²⁴ V další větě, která má v řečtině podobu přípustkového souvětí, Pavel, třebaže užívá stále slovesa v 1. os. mn. č., srovnává svoje hodnocení Krista předtím, než v něho uvěřil, se svým nynějším pohledem. Ačkoliv v řeckém textu není žádné příslovce vyjadřující tento pohled na minulost (naše překlady – kromě ČSP – tento smysl zvýrazňují buď pomocí „kdysi“ [B21, ČLP a SNC] nebo „dříve“ [ČEP a JB]), je tento vztah jasný z věty hlavní, v které stojí vůν οὐκ ἐτι, tj. doslova „nyní už ne“. To je pochopitelně vyjádřeno i v překladech, i když využívají (kromě samostatné věty „Jak jsem se mylil!“ v SNC) různých příslovci: „nyní“ (ČEP, ČSP), „teď“ (B21, ČLP) nebo „dnes“ (JB). Pavlův pohled na minulost je jasný ze souvislosti i přesto, že ve vedlejší větě užívá slovesa v tvaru perfekta (ἐγνώκαμεν). Zde se nejedná o perfektum zahrnující účinky, které trvají do přítomnosti, nýbrž vyjadřuje pouze minulou zkušenost.²⁵ Svým významem se tady γινώσκω zřejmě neliší od οἶδα v předcházející větě. To platí potom také o jeho opětovném užití v následující větě hlavní, kde vystupuje v přítomtu γινώσκομεν.²⁶ Z našich překladů překládají vždy pomocí jednoho stejného slovesa pouze ČSP a JB (mají „neznáme“, „znali“ a „neznáme“²⁷). Jim se blíží ČLP, který užívá dvakrát po sobě slovesa „posuzovat“ a potřetí má „to neděláme“. B21 a ČEP po prvotním „neposuzujeme“ jdou různými cestami, když mají „měli ... názor“ a „známe jinak“ (B21) a „viděli“ a „neznáme“

Tím jistě nechtěl tvrdit, že každý, kdo neuvěřil nebo nevěří v Krista, má také subjektivní vinu. Pavlova formulace nedává rovněž důvod k úvaze o narážce na nedostatečnou christologii Pavlových odpůrců, jak správně konstatuje např. Th. SCHMELLER, *Der Zweite Brief an die Korinther*, Teilband 1 (2Kor 1,1–7,4), EKK VIII/1, Neukirchen: Neukirchener, 2010, s. 326.

²⁴ Co se jeví jako společné všem sledovaným překladům, je východisko, že κατὰ σάρκα chápou podle dnes převažujícího názoru zřejmě správně jako příslovečné určení ke slovesům οἶδαμεν a ἐγνώκαμεν a ne jako přívlástek k „nikoho“ a „Krista“, jak to zastával např. R. BULTMANN, *Der zweite Brief an die Korinther*, EKK Sonderband, 2. vyd., Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 1987, s. 155.

²⁵ H. v. SIEBENTHAL, *Griechische Grammatik zum Neuen Testament*, Gießen: Brunnen, 2011, s. 334, přirovnává toto řídké užití perfekta k historickému přítomtu (jako příklad uvádí místo v 2 Kor 1,9, kde je užito perfekta ἐσχήκαμεν, tj. doslova „měli jsme“, o stavu v minulosti). Viz také HAUBECK – SIEBENTHAL, *Neuer sprachlicher Schlüssel*, s. 1010 (k 2 Kor 5,16).

²⁶ Viz LAMBRECHT, *Second Corinthians*, s. 96: „οἶδα and γινώσκω are synonymous in v. 16.“

²⁷ ČSP se liší od JB tím, že jak zájmeno „ho“, tj. Krista, tak příslovce „tak“ má v kurzívě, čímž označuje doplnění „pro lepší srozumitelnost“.

(ČEP). SNC má po počátečním „posuzovat“ jako druhé „jsem se kdysi i já díval na Krista“, tj. v 1. os. j. č., a jako třetí už citovanou větu s tvarem „mýlil“. Tyto různé postupy nelze příliš kritizovat, protože řecký text se nedá úplně kopírovat. Opakující se spojení *κατὰ σάρκα* ve vedlejší větě v souvislosti s Pavlovou minulostí překládají stejným způsobem jako při výskytu v první části verše ČSP, JB (oba „podle těla“) a ČLP („podle lidských měřítek“). B21 a ČEP mají variaci, když první užívá spojení „tělesný názor“ a druhý vazbu „po lidsku“. SNC má potom před shora citovanou frází příslovce „chybně“. Nejpresvědčivější jsou ty překlady, které zachovávají poměrnou stručnost originálu.

Ve v. 17 už Pavel hovoří o všech věřících v Krista. Verš má dvě části. První je tvořena vlastně podmínkovým souvětím, které je však navíc opět uvozeno důsledkovou spojkou *ὥστε*. Celé souvětí je velmi koncizní, protože v žádné větě není vyjádřeno sponové sloveso. Podmět vedlejší věty „někdo“ v přísudku je blíže určen pomocí Pavlem oblíbeného spojení „v Kristu“. A v hlavní větě je podmět identifikován s přísudkem „nové stvoření“ (*καὶνὴ κτίσις*). Tuto kvalifikaci vyslovil Pavel jen ještě v Gal 6,15. V druhé části verše apoštol proklamuje (také s pomocí demonstrativní částice *ἰδοὺ*) závěr z první části. Hovoří o pominutí starého (*τὰ ἀρχαῖα*) a o příchodu či nastoupení (s užitím slovesa *γέγονεν* v perfektu) nového (*καὶνὰ*). Z našich překladů vyjadřují důsledkovou návaznost verše pouze ČLP (pomocí „tedy“) a ČSP (pomocí „proto“ na začátku věty). Většina překladů zachovává vazbu „v Kristu“ a doplňuje sponové sloveso „je“ (ČSP v kurzívě), avšak ČLP formuluje: „Když se tedy někdo stal křesťanem“. Podobně SNC, jen stručněji a s budoucím časem: „Kdo se stane křesťanem...“. Může být položena otázka, zda takovýto výkladový překlad je správný. Apoštol Pavel ještě neznal výraz *Χριστιανός* („křesťan“). Ten se objevuje až v Sk 11,26; 26,28 a 1 Pt 4,16. Ovšem z věcného hlediska vyjadřuje Pavlovo spojení „v Kristu“ zřejmě stejnou myšlenku vazby na Krista, na jakou také mysleli věřící v Krista, když začali užívat o sobě (nejdříve asi koncem 1. století) označení *Χριστιανοί* („křesťané“). Překlad s „křesťanem“ v 2 Kor 2,17 však nepochybně zakrývá Pavlův způsob vyjadřování. Zatímco SNC má přísudek „stává se úplně jiným člověkem“, B21, ČEP, ČLP a ČSP mají podle originálu „nové stvoření“ s doplněnou sponou „je“ (ČSP opět v kurzívě). Stejný přísudek má rovněž JB, ovšem obě jména jsou v instrumentálu: „je novým stvořením“. Tradičně se instrumentál (na rozdíl od nominativu) ve jmenném přísudku po sponovém slovese „být“ chápe jako

označení nějaké pouze přechodné funkce či zaměstnání.²⁸ Apoštol Pavel jistě připouštěl, že věřící v Krista může svou víru ztratit, ale nicméně duchovní kvalitu, kterou označil spojením „nové stvoření“, chápal nepochybně jako něco, co má trvat i na věčnosti. Obtížná pro překlad jsou zpodstatnělá přídavná jména ve tvaru plurálu středního rodu (τὰ ἀρχαῖα, καινὰ) v závěrečné větě verše. K jednotnému číslu středního rodu („staré“ a „nové“) se uchylují B21, ČEP, ČLP a JB, zatímco ČSP má plurál „staré věci“ a „[všechno] nové“ („všechno“ odráží čtení pouze některých, většinou méně významných rukopisů). Překlad SNC je velmi volný jak v první části („není takovým, jakým byl předtím“), tak v druhé („docela nový život“). Citoslovce „hle“ (jako překlad ἰδοὺ) zahrnují do překladu pouze B21, ČEP a ČSP. Pokud jde o překlad slovesných tvarů (παρῆλθεν a γέγονεν) v druhé části verše, shodují se u prvního slovesa v dost doslovném překladu „pominulo“ B21, ČEP a ČLP (a k nim se řadí ČSP tvarem „pominuly“), přičemž JB má už volnější „zaniklo“ (SNC má již citované „není takovým“), je druhé sloveso přeloženo pouhou spojnou „je“ v B21, ČEP, ČSP a JB, ovšem s doplněným příslovcem „tu“ (B21, ČEP, ČSP) nebo „zde“ (JB). ČLP má volnější „nastoupilo“ a SNC má na konci verše větu, jejíž část už byla citována: „Začal docela nový život!“

ZÁVĚR

Co vyplývá ze srovnání překladů dvou relativně krátkých novozákonních textů pro odpověď na otázku v nadpisu článku? Je jasné, že tyto krátké texty, které představují pouze jakousi sondu (mohly by jistě být nahrazeny mnohými jinými, které vykazují třeba jiná úskalí), nemohou být východiskem pro žádný absolutní závěr, tj. k označení některého ze sledovaných překladů za nejlepší. Ostatně žádný z nich nebyl bez jakéhokoli nedostatku. Srovnání různých řešení a přístupů k překladu i malého počtu veršů však umožňují přece jen trochu konkrétněji odpovědět na výchozí otázku. Nárok na nejlepší biblický překlad by si mohl dělat ten, který by obsahoval nejméně chybných, nepřesných či zavádějících ekvivalentů vzhledem k originálu a současně ovšem by také v co nejmenší míře zakrýval podobu důležitých biblických výrazů a pojmů, které se

²⁸ Toto rozlišení zastává také např. poměrně nová příručka: M. PRAVDOVÁ – I. SVOBODOVÁ (ed.), *Akademická příručka českého jazyka*, Praha: Academia, 2014, s. 439: „1. p. přisuzuje podmětu příznak trvalý, stálý, kdežto 7. p. příznak platný jen aktuálně“.

vyskytují na různých místech Bible. Je jasné, že tohoto cíle lze dosáhnout jen aproximativně. Tím se však jen potvrzuje skutečnost, která platí pro překlady obecně (výjimkou mohou být jen některé stejné formulace ve velmi blízkých jazycích, jako jsou např. čeština a slovenština), že totiž neexistuje překlad, který by se nedal ještě vylepšit. Z toho vyplývá, že práce na překladu nikdy nekončí. To platí nepochybně v neposlední řadě právě i o biblických překladech. Existence více současných biblických překladů, o nichž se dá říci, že byly vypracovány zodpovědným způsobem, však může umožnit tomu, kdo není schopen číst biblický text v originále, aby srovnáváním různých překladů získal alespoň lepší představu o tom, jaká je asi konkrétní jazyková podoba originálu a jaké možnosti chápání a překladu tento originální text nabízí.

To všechno by nemělo překladatele Bible v žádném případě deprimovat, nýbrž naopak povzbudit. Vždyť všechna námaha, která byla vynaložena na zprostředkovávání poselství Božího slova druhým, se nepochybně vyplatí.

Which Biblical Translation is the Best?

Keywords: Translation; the Bible; the New Testament

Abstract: There are quite a number of biblical translations into Czech. This contribution attempts to compare and analyze six contemporary Czech translations of the Bible. The texts used for the analysis are Mt 27:62–66 and 2 Cor 5:16–17. This relatively small textual basis does not allow of pronouncing a concrete and absolute judgement about which translation is the best. The advantages and disadvantages, however, of the particular translations have become apparent. This demonstrates that translating the Bible is a task that cannot be definitively completed, although the best result might remain as an at least approximatively achievable goal. The plurality of biblical translations in one language can be useful for those who are not able to read the Bible in the original languages.

Prof. Ladislav Tichý, Th.D.
Katedra biblických věd
CMTF UP
Univerzitní 22
771 11 Olomouc
ladislav.tichy@upol.cz